Eduskunnan hallintovaliokunnalle

HE 241/2018 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi henkilötietojen käsittelystä Rajavartiolaitoksessa ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Eduskunnan hallintovaliokunta on pyytänyt Elinkeinoelämän Keskusliitto EK:lta lausuntoa otsikkoasiassa. EK kiittää lausuntopyynnöstä ja toteaa kunnioittavasti lausuntonaan seuraavan.

EK kannattaa ehdotusta ja pitää hyvänä, että henkilötietojen käsittelyä Rajavartiolaitoksessa koskevaa sääntelyä selkeytetään ja saatetaan ajan tasalle.

Erityislain soveltamisen viranomaistoiminnassa tulee olla ennakoitavaa. Lakiehdotus koskee Rajavartiolaitokselle nimenomaisesti säädettyjen tehtävien hoitoa, ja sisältää erityisiä rajoituksia oikeuksiin ja vapauksiin. EK painottaa, että yleisestä tietosuojalainsäädännöstä poikkeavana erityislakina sen soveltamisessa on korostettava yleisen tietosuojalainsäädännön periaatteita, ennakoitavuutta, tarkkarajaisuutta ja yleisten suhteellisuus- ja tarkoituksenmukaisuusperiaatteiden noudattamista. Lisäksi esityksen yritysvaikutuksiin tulee kiinnittää erityistä huomiota.

Tietojensaantioikeuden laajentaminen merkitsee kustannusten kasvua. Esityksen 18 §:ssä säädettäisiin tietojen saannista yksityiseltä yhteisöltä ja henkilöltä. Esitetty säännös vastaa pääosin voimassa olevaa sääntelyä, mutta sisältäisi aiempaa laajemman oikeuden tietojen pyytämiseen. Tietoja voitaisiin pyytää myös rikoksen paljastamiseksi, ei ainoastaan estämiseksi tai selvittämiseksi. EK huomauttaa, että yritykset eivät nykyisellään saa korvausta viranomaisten pyytämän tiedon käsittelystä tai sen toimittamisesta viranomaiselle. Esitys tarkoittaisi siten maksuttoman työn määrän lisääntymistä ja yritysten kustannusten kasvua. EK katsoo, että yrityksille tulisi korvata viranomaispyyntöjen käsittelystä ja tietojen toimittamisesta aiheutuvat kulut**.**

Yrityssalaisuuden suojaa tulee vahvistaa ja tietojenluovuttamisen tulee tapahtua ennakoitavan prosessin mukaisesti. EK pitää tarpeellisena, että esityksen 18 §:n yhteydessä korostetaan sen tarkoitusta yksityisen yhteisön tiedonluovutukseen oikeuttavana, ei niinkään siihen velvoittavana säännöksenä. Muunlainen tulkinta vaarantaisi käytännössä merkittävästi yrityssalaisuuden suojaa Suomessa. Säännöksen yksityiskohtaisissa perusteluissa tulisi vielä tarkentaa, että *tietojen luovuttaminen tulisi aina tehdä luovuttajayhteisön määrittelemien päätöksenteko- ja toteutusprosessien mukaisesti, eikä säännös tarkoita yksittäisen henkilön omatoimista oikeutta tietojen luovuttamiseen.*

Tiedonluovutuspyynnössä sakonuhkaa ei tule käyttää rutiininomaisesti. EK muistuttaa, että esityksen 19 §:ssä mainitun kohtuullisen määräajan asettaminen tiedonluovutukselle on erittäin haastavaa huomioiden, että viranomaisten pyynnöt sisältävät usein määrältään ja luonteeltaan hyvin

vaihtelevia tietoja ja siten usein aiheuttavat yrityksissä runsaasti ylimääräistä työtä. Uhkasakolla vahvistetun määräajan asettaminen neuvottelematta etukäteen tiedonluovuttajan kanssa voisi siksi johtaa kohtuuttomiin tilanteisiin, vaikka tiedonluovuttaja aikoisikin toteuttaa tietopyynnön. Kaikkiaan uhkasakon asettamismahdollisuutta ei tulisi käyttää tietopyynnöissä rutiininomaisesti, vaan hyvin harkiten ainoastaan poikkeuksellisissa ja täysin tahallisissa laiminlyöntitapauksissa.